

22.9.2019, Hořice, Iz 41,4.8.9

Milé sestry a bratři,

slyšeli jste někdy otázku *kde ses tady vzal? Vzala?* Byla vám příjemná? Mně ne. Jako bych v ní slyšel: *patříš sem vůbec? A: odkud přišels?* Když jsme našli pádnou odpověď, bylo dobře. *Přišel jsem od pana ředitele a mám vařit hostům kávu.* Když jsme takovou odpověď nenašli, bylo to tísnivé. Dívali se na nás úkosem *co tu chce?* I pro nás samotné tísnivé *no jo, vždyť já ani nevím, kde jsem se tady vzal a co bych tu měl dělat.*

Tak se člověk může cítit na setkání širší rodiny, na firemní akci, nebo na nějakém církevním setkání. Ale taky se tak může cítit v celém životě. *Vlastně nevím, kde jsem se tady vzal a co tady mám dělat.* Takový pocit ztracenosti. Vrženosti. Co tady pohledávám? Říkají mi *dělej, co je potřeba.* Ale: *co je potřeba? Co je nakonec a doopravdy potřeba?*

Podobně ztracení si připadali Judejci v zajetí babylóském. Oni věřili v Hospodina. Ale božstvo bylo tehdy chápáno jako místní vládce: tam v Jeruzalémě, tam v chrámě působil. Teď se jim ale Babylóňané vysmívali: *jo, milí zlatí, ten váš Hospodin třeba fungoval tam u Jordánu. Ale tady u Eufratu a Tigrisu vládnu jiní bohobé. Ti tady udávají směr. Ale jestli chcete, tak nám zazpívejte nějaké ty vaše písničky o tom vašem povedeném bohu, ať se pěkně pobavíme.* Náš pocit vrženosti má jinou podobu než u zajatců v Babylónii. Ale není o nic méně tísnivý. *Nevím, kde jsem se tady vzal, proč tady jsem, co je dobré dělat, jak to všechno skončí, jak já skončím...* Že je dnes víc opilců, narkomanů, sebevrahů, lidí posedlých konzumem, zákazníků kartářek... to má hlavní příčinu v tom pocitu ztracenosti.

Tam v zajetí babylóském asi 600 let před Kristem dospěli Judejci k

poznání: Hospodin není jen jeden z bohů, byť nejlepší (taková byla starší představa, dnes jí říkáme *monolatrie*: *mónos* je řecky jeden, *latreia* je uctívání). On je jediný, ostatní bohové jsou výmysly lidí a výrobky řemeslníků (monoteismus: je jediný bůh). To nebyla jen informace. Oni museli nějak prožít: Hospodin není místní bůh pro jedno město. On je počátek a základ všeho. I těch nafoukaných Babylóňanů a jejich soch. A najednou byl pryč ten pocit *kde ses tady vzal? Odnikud nikam...*

Ten prorok hlásal: *Kdo to uskutečnil a vykonal? Ten, jenž od počátku povolává všechna pokolení. Já Hospodin jsem první, já budu též u posledních věcí.* To je jedno z dobrodiní křesťanské víry. Setkali jsme se s Hospodinem, který o sobě říká *Já Hospodin jsem první, já budu též u posledních věcí.* Když se ozve otázka *kde ses tady vzal?* Od všetečného člověka. Či z hloubi znejistělé duše. Můžeme odpovědět: *Bůh mě sem chtěl. On chtěl i tebe a to všecko kolem.* To ale není jen informace o původu. Ta může být lhostejná. Řešíte, odkud jsou banány, které jste si koupili? Původ není důležitý, zato kvalita a cena. Ale on to ten původ předurčuje: jestli je lidé pěstovali pečlivě. S množstvím chemie nebo bez ní. Jestli tam pracovaly děti. Jestli lidé dostali řádně zapláceno. Původ ovlivňuje i hodnoty. Banánů i člověka.

Tak i ten původ v Bohu: *Tebe jsem... zavolal z odlehlých míst, řekl jsem ti: ty jsi můj služebník.* To není vztah *stvořil jsem tě už si dělej co chceš a jak umíš.* Ne: *ty jsi můj služebník.* Máš tady úkol – popsany v této knize. A vztah k Pánovi, kterému sloužíš. Ten určuje tvůj život. A ten Pán bude i u věcí posledních.

Taky máte rádi ten pocit, když se dozvíte o nějaké věci nebo slovu, k čemu tady vlastně původně byly? Odkud pocházejí? Tak třeba OK; my starší to vyslovujeme po americky *oukej*, od vás maldších slýchám óká.

Co to znamenává? Český ekvivalent je v *pořádku*, vidíte. Kde se to vzalo? Nechci dělat chytrého, dozvěděl jsem se nedávno: v Americe ne konci 19. století pracovalo na poště hodně Řeků. Měli za úkol kontrolovat balíky. Když jeden prohlédli, že tam není nic závadného, napsali na balík ve své mateřštině *všecko v pořádku, holos kalos*. Holos je řecky celý, kalos dobrý nebo krásný. Třeba když Marie Magdaléna vylila Ježíši na nohy vonný nard, říká evangelista, že vykonala *kalon ergon*; dobrý skutek, můj duchovní otec ale říkával: *mělo by se to přeložit "krásný čin"*. Časem si to řečtí pošťáci zjednodušovali a psali jenom zkratku. Slovo *holos* se řecky píše *olos* a nad *o* na začátku je takový háček a čte se to *ho*. Tak se na balících objevovala zkratka OK. Američané to četli *ou kej*. - Taky máte z toho takový příjemný pocit, že víte, odkud to slovo přišlo, do jaké patřilo původně souvislosti, co přesně znamená? Vaše řeč má nějak kotvu v minulosti a jasnější smysl. Taky život může mít kotvu v minulosti a jasnější smysl.

Představte si, že šťastný dědeček koupí svému zeťovi k Vánocům kameru. Se záměrem, že bude natáčet videa se svým synem - dědečkovým vnoučkem. On se pak bude z těch videí těšit a pyšně je ukazovat svým kamarádům. Ale plynou měsíce, nahrávky vnoučka nejsou žádné, zato nahrávky Barum rallye, ženských v plavkách na plovárně, fotbalu místního klubu. Dědeček je našťvaný: *na to jsem mu přece tu kameru nedal! Stála tolik peněz! Kdy už konečně začne natáčet našeho Adámka?!* Manželka, babička, ho zastavuje: *Mlč prosímtě. Jednous mu to dal, je to jeho, dělá s tím, co chce*.

Představuju si, že Hospodin si někdy říká: *na to jsem přece Ivanovi ten život nedal, co on to s ním dělá? No jo, jednou jsem mu ho dal, tak holt dělá co chce, co umí*. Zkuste si do té věty dosadit svoje jméno. *Na to jsem přece ... ten život nedal...* čeho se týká? Které jeho části? Kterého období? Ano, to je také jedna situace života víry. Známe svůj původ a

počátek, známe cíl, známe obsah té naší služby. Ale pak s tím děláme něco podobně pitomého jako ten zeť s kamerou.

Ale máme jednu ohromnou výhodu proti němu. On neví, jak to dárce myslel. Nezajímal se o to. Nebyl u toho, když on o tom mluvil. A tak prostě natáčí co ho napadne, co se mu líbí, co říkali chlapi v hospodě. To jsou všechno obrazy života. Tak ho dosadíme do té věty: A tak prostě žije jak ho napadne, co se mu líbí, co říkali chlapi v hospodě. My víme, *kdo to uskutečnil a vykonal. Kdo od počátku povolává všechna pokolení. Kdo nám řekl: ty jsi můj služebník.* Jsou časy, kdy na to zapomínáme. Kdy se tomu přičíme. Jsou taková místa. Ale víme, kam se vrátit, abychom se rozpomněli: *no vlastně jo, vždyť to pochází od Boha a má se s tím zacházet tak.*

Vidíte, jak to úzce spolu souvisí: kde je původ života - a jakýk je řád pro život. Ono se dá dokonce jedno z druhého poznat. V teologii tomu říkáme *stvořitelské řády*: z toho, jak je svět udělaný, poznáváme, jak to chtěl tvůrce. Tak třeba láska. Jak dlouho trvá tak v průměru zamilovanost člověka? Taková ta opojenost, s růžovými brýlemi. Zkušenost ukazuje, že v průměru rok až dva. To byla právě doba, kterou naši předkové potřebovali, aby se zamilovali, zplodili dítě, porodili dítě a spolu je dochovali do úrovně, kdy samo dojde, kam potřebuje. Tvůrce dal zamilovanost pro dítě. - Všichni primáti konají pohlavní spojení tak, že ona je zády k němu. Jenom lidé se mohou milovat tváří v tvář. Proto, aby se tak posílil vztah právě s touto ženou, které vidím do tváře, která se přes den starala o naše dítě, která mně připravovala pokrm. Vztah právě s tímto mužem, který mne a naše dítě přes den chránil a přinesl nám z lovu jídlo. Tvůrce dal milování pro dítě. - Taky vás napadá, že v této souvislosti zní asi nejčastěji ten Boží výrok *na to jsem jim přece tu lásku nedal?* A z druhé strany: jak je báječné, když se milují lidé, kteří vědí, proč jim to Bůh dal.

Náš dnešní biblický text se zrodil v babylóském zajetí. Judejci se cítili vržení: *tak nějak jsme se tady octli, je to divné a potupné*. A taky se cítili bezradní: *co máme dělat? V Jeruzalémě jsme přinášeli oběti v chrámě – tady ho nemáme, ten jeruzalémský je v troskách*. Do toho zaznělo slovo proroka: *nejste vržení. Stojí za vámi ten první a poslední. A nejste s prázdnýma rukama. Služte tomu prvnímu a poslednímu, Hospodinu*.

Nejste vržení. Nekrčíte rameny *nevím, co mám dělat*. To je zvěst, kterou potřebujeme slyšet. To vás nepoučuju: to je vaše povinnost, toto slyšet. Tuším, že to je životní pocit naší generace. Vrženost a bezradnost. Cítíte: *tak to teda, ne, můj životní pocit to není* – tak blaze vám. Ale: vzpomněli byste si na někoho, jehož životní pocti to je? Vidíte, vybavují se vám další a další lidé. Tak pro ně. Tak pro nás, když s nimi žijeme, zní z Písma: *víš, kde máš svůj počátek a jaké tady máš poslání*.

Pamatujete si, když vás poprvé maminka poslala nakupovat? Nebo popáté nebo podesáté. Zkrátka bylo to nové a báli jste se. Ještě nebyly samoobsluhy, tak jste museli oslovit prodavačku: *Maminka mě posílá, abych koupil pět rohlíčků a litr mléka*. Vidíte, ten poukaz na maminku tam vždycky nějak byl. A on tomu dával jistotu. Nejsem tam sám za sebe. Mám ten úkol od maminky. Tak je jasné, že to je dobrý úkol. Že i paní prodavačka ho bude uznávat. A dále: věděli jste, co je potřeba koupit. Nezaplavila vás úzkost *co já tady vlastně mám dělat, co mám koupit? Nevím, co je potřeba*. Věděli jste: *maminka to řekla, tak je to správné a já to vykonám*. Sice vám bylo úzko, ale zvládli jste to. - Stejně nám je v tom našem životě úzko, ale zvládneme to. Protože nás sem poslal ten, kdo to všechno učinil a vykonal. A nenechal nás tady *tak už si nějak poradte*. Ale s jasným zadáním: *ty jsi můj služebník*. To nám dalo dobře projít našimi prvními dětskými nákupy. To dalo projít Judejcům babylónským zajetím. Ta dá projít i mně, tobě, nám tím kusem cesty, který je nám tady vyměřený. Amen.

